

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

Komisjoni teatis riigiabieskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes („Pangandusteatis”)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2013/C 216/01)

1. SISSEJUHATUS

1. Alates finantskriisi algusest on komisjon vastu võtnud kuus teatist (edaspidi „kriisiteatiseid”) ⁽¹⁾. Neis on esitanud üksikasjalikud suunised finantskriisi ajal finantssektorile antava riigiabi siseturuga kokkusobivuse (vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b) hindamise kriteeriumide kohta.
2. Kriisiteatistega luuakse üldraamistik kooskõlastatud meetmeteks, millega toetada finantssektorit, et tagada finantsstabiilsus, minimeerides seejuures pankade- ja liikmesriikide vahelised konkurentsimootused ühtsel turul. Neis on sätestatud riigiabile juurdepääsu tingimused ja nõuded, mis tuleb täita, et sellist abi oleks võimalik aluslepingus sätestatud riigiabipõhimõtete valguses siseturuga kokkusobivaks lugeda. Kriisiteatistega on vajaduse korral korrapäraselt ajakohastatud finantssektorile antava riigiabi eeskirju, et kohaneda kriisi arenguga. Hiljutised arengud nõuavad kriisiteatiste täiendavat ajakohastamist.

Õiguslik alus

3. Kriisiteatiste ning kõigi individuaalsete otsuste (nende teatiste reguleerimisalasse jäävate abimeetmete ja -kavade kohta) vastuvõtmisel on tuginetud samale õiguslikule alusele, ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b, millega on erandkorras lubatud anda abi tõsise häire kõrvaldamiseks mõne liikmesriigi majanduses.
4. Alates kriisi algusest on võetud finantssektori raskuste lahendamiseks märkimisväärseid meetmeid. Kriisi areng on nõudnud raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi raamistiku teatavate sätete muutmist, samas mitte välistades võimalust saada erandkorras juurdepääsu märkimisväärsele riiklikule toetusele. Olenemata kriisi süvenemist vältida aidanud eelarve- ja rahaliste vahendite erakorralisest kasutamisest on majanduse taastumine kogu Euroopa Liidus jätkuvalt väga

⁽¹⁾ Teatis – Riigiabi eeskirjade kohaldamine meetmete suhtes, mida on võetud seoses finantsasutustega praeguse ülemaailmse finantskriisi olukorras (edaspidi „2008. aasta pangandusteatis”) (ELT C 270, 25.10.2008, lk 8); teatis – Finantsasutuste rekaptaliseerimine praeguses finantskriisis: piirdumine minimaalselt vajaliku abiga ja kaitsemeetmed põhjendamatu konkurentsimoontuste vastu (edaspidi „rekaptaliseerimisteatis”) (ELT C 10, 15.1.2009, lk 2); komisjoni teatis langenuid väärtusega varade käsitlemise kohta ühenduse pangandussektoris (edaspidi „langenuid väärtusega varade teatis”) (ELT C 72, 26.3.2009, lk 1); teatis finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismetmete hindamise kohta (edaspidi „ümberkorraldamisteatis”) (ELT C 195, 19.8.2009, lk 9); komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. jaanuarist 2011 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate meetmete toetamise suhtes (edaspidi „2010. aasta pikendusteatis”) (ELT C 329, 7.12.2010, lk 7) ja komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. jaanuarist 2012 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate toetusmeetmete suhtes (edaspidi „2011. aasta pikendusteatis”) (ELT C 356, 6.12.2011, lk 7).

ebakindl ja ebaühtlane. Mõne liikmesriigi finantssektorit ootavad ees uued probleemid seoses juurdepääsuga tähtsajalisele rahastamisele ja varade kvaliteediga, mis tulenevad majanduslangusest ning avaliku ja erasektori võlakooormuse vähendamisest. Finantsurud on jätkuvalt surve all ning püsib laiemate negatiivsete ülekanduvate mõjude oht.

5. Riikide võlaturgude pingete jätkumine on näidanud finantsturgude jätkuvat volatiilsust. Euroopa Liidu finantssektorit iseloomustav tihe omavaheline seotus ja üksteisest sõltuvus on viinud turud arusaamani, et esineb probleemide leviku oht. Võttes arvesse finantsturgude suurt volatiilsust ja majanduse taastumise ebakindlust ning sellest tulenevat jätkuvat ohtu liikmesriigi majanduse tõsiseks häireks, on turvaabinõuna õigustatud säilitada liikmesriikidele võimalus võtta finantssektoris kriisiga seotud toetusmeetmeid ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel.
6. Finantsturgude jätkuva surve ja laiemate negatiivsete ülekanduvate mõjude ohu tõttu leiab komisjon, et ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamise nõuded on finantssektorile antava riigiabi puhul jätkuvalt täidetud. Selle erandi kohaldamine on jätkuvalt võimalik siiski vaid seni, kuni kestab kriis, mis loob tõeliselt erakorralised tingimused, milles on ohus finantsstabiilsus tervikuna.

Finantsstabiilsus üldeesmärgina

7. Finantskriisile reageerimisel ning kriisiteatiste raames on komisjoni üldeesmärgiks olnud finantsstabiilsus. Samas peab komisjon ka oluliseks tagada et riigiabi ning pankade- ja liikmesriikide vahelised konkurentsimoonutused oleksid minimaalsed. Finantsstabiilsus tähendab vajadust vältida ulatuslikku negatiivset ülekanduvat mõju ülejäänud pangandussüsteemile, mis võib tuleneda krediidasutuse maksejõuetusest või vajadusest tagada, et pangandussüsteem tervikuna jätkaks piisavat laenamist reaalmajandusele. Finantsstabiilsus on käesoleva teatise alusel finantssektorile antava riigiabi komisjonipoolsel hindamisel endiselt keskse tähtsusega. Komisjon võtab hindamisel arvesse kriisi arenemist ägedast ja kogu süsteemi hõlmavast häirest olukorra suunas, kus ELi teatavates osades valitsevad põhimõttelisemad majandusraskused ning ühtse turu killustumise oht on vastavalt suurem.
8. Üldeesmärk ei kajastu mitte üksnes võimaluses, et raskustes olevad pangad saavad finantsstabiilsuse huvides kasutada riigiabi, vaid ka ümberkorraldamiskavade hindamisel. Sellega seoses tuleb rõhutada, et finantsstabiilsust ei ole võimalik tagada heas olukorras finantssektorita. Kapitali hankimise kavasad tuleb seetõttu hinnata tihedas koostöös pädeva järelevalveasutusega, et tagada elujõulisuse taastamine mõistliku aja jooksul ning kindlalt ja püsivalt. Vastupidisel juhul tuleks maksejõuetuse ohus asutuse tegevus nõuetekohasel viisil lõpetada.
9. Riigiabieeskirjade kohaldamisel üksikjuhtumite suhtes võtab komisjon siiski arvesse makromajanduslikku keskkonda, mis mõjutab nii pankade elujõulisust kui ka konkreetse liikmesriigi reaalmajanduse vajadust omada jätkuvalt juurdepääsu elujõuliste pankade poolt antavale krediidile. Komisjon võtab pankade ümberkorraldamiskavade hindamisel jätkuvalt arvesse iga institutsiooni ja liikmesriigi eripära. Eelkõige hindab komisjon proportsionaalselt pankade pikaajalist elujõulisust juhul, kui vajadus riigiabi järele tuleneb võlakriisist, mitte ülemääraste riskide võtmisest,⁽²⁾ samuti võetakse hindamisel arvesse vajadust tagada ühtsel turul võrdsed tingimused, pidades eelkõige silmas kulude jagamise arengut ELis.
10. Lisaks sellele proovib komisjon juhul, kui suur osa liikmesriigi rahandussektorist tuleb ümber korraldada, valida konkreetsete pankade ümberkorraldamiskavade hindamisel kooskõlastatud lähenemisviisi, et tagada kogu süsteemi hõlmav lahendus. Komisjon on valinud selle lähenemisviisi eelkõige nende

⁽²⁾ Vt 2011. aasta pikendusteatise punkt 14.

liikmesriikide puhul, kus rakendatakse makromajanduslikku kohandamisprogrammi. Komisjon peaks seega konkreetselt arvesse võtma eelkõige üksikute pankade ümberkorraldamise koondmõju sektorile (näiteks turu struktuurile) ja majandusele tervikuna, eelkõige seoses piisava laenamise reaalmajandusele usaldusväärset ja jätkusuutlikul alusel.

11. Lisaks kulude jagamise ja konkurentsimoontuste piiramise meetmetele hindab komisjon kavandavate meetmete, sealhulgas võõrandamiste, teostatavust ning nende mõju turu struktuurile ja turule sisenemise tõketele. Samal ajal peab komisjon tagama, et konkreetseks juhuks või liikmesriigi jaoks kavandatud lahendused oleks kooskõlas eesmärgiga vältida suuri erinevusi liikmesriikide vahel, mis võiksid ühtset turgu veelgi enam killustada ja põhjustada finantsvaldkonna ebastabiilsust, takistades taastumist terves Euroopa Liidus.

Õigusraamistiku areng ja kriisiteatiste läbivaatamise vajadus

12. Alates kriisi lahvatamisest on Euroopa Liit teinud mitu institutsioonilist ja regulatiivset muudatust, mille eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust ning parandada panganduskriiside ärahoidmist, haldamist ja lahendamist. Euroopa Ülemkogu on kokku leppinud edasistes algatustes majandus- ja rahaliidu aluse tugevdamiseks, luues pangaliidu, alustades ühtse järelevalvemehhanismiga ning ühtse solveerimismehhanismiga ühtses järelevalvemehhanismis osalevate liikmesriikide krediidiasutustele. Liikmesriigid on kokku leppinud ka stabiilsusmehhanismi loomises, mille abil saaks selle liikmetele ja nende pankadele anda vajaduse korral rahalisi vahendeid.
13. Need meetmed hõlmavad vältimatult teatavat järk-järgulist kasutuselevõttu, näiteks selleks, et võimaldada õigusaktide jõustumist või solveerimisfondide suurenemist. Mõned neist piirduvad endiselt euroalaga. Vahepeal on ELi majanduse järjest ebahütlasem elavdamine, avaliku ja erasektori võla vähendamise ja konsolideerimise vajadus ning nõrkused siin-seal finantssektoris toonud kaasa püsivad pinged finantsturgudel ja killustatuse, suurendades ühtse turu moonutusi. Ühtse turu terviklikkust tuleb seega kaitsta, kasutades muu hulgas rangemat riigiabi andmise korda. Kriisiteatiste muutmine võib aidata tagada takistusteta üleminekut tulevasele korrale, mis kehtestatakse komisjoni ettepaneku (pankade maksevõime taastamise ja solveerimise direktiiv) ⁽³⁾ alusel, pakkudes turgudele suuremat selgust. Muudetud kriisiteatistega võib tagada ka kogu ühtsel turul riigiabi saavate pankade otsustavama ümberkorraldamise ja nende kulude parema jagamise.
14. Finantssektori riigiabi kontroll ristub mõnikord liikmesriikide järelevalveasutuste vastutusvaldkondadega. Näiteks võivad järelevalveasutused teatud juhtudel nõuda kohandamisi sellistes küsimustes nagu äriühingu üldjuhtimise ja tasustamise tavad, mis riigiabi saavate pankade puhul on sageli sätestatud ka ümberkorraldamiskavades. Sellistel juhtudel on oluline kooskõlastada komisjoni ja pädevate järelevalveasutuste koostöö, säilitades täielikult komisjoni ainupädevuse riigiabi kontrolli valdkonnas. Arvestades ELi ja eelkõige euroala regulatiiv- ja järelevalvekorra arengut, teeb komisjon järelevalveasutustega (juba praegu) tihedat koostööd, et tagada kõigi ametiasutuste erinevate rollide ja vastutusalade ladus koosmõju.

Kulude jagamine

15. Kriisiteatistes öeldakse otse välja, et riigiabi kontrolli üldpõhimõtteid kohaldatakse isegi kriisi ajal. Eelkõige ühtse turu pankade- ja liikmesriikide vaheliste konkurentsimoontuste ja moraalse ohu piiramiseks peaks abi antama ainult minimaalses vajalikus ulatuses ja abisaaja peaks kandma osa ümberkorraldamiskuludest asjakohase omanuse vormis. Pank ja selle kapitali omanikud peaksid ümberkorraldamiskulud katma võimalikult suures ulatuses oma ressurssidest ⁽⁴⁾. Riigi toetust tuleks anda tingimustel, mis kajastavad kulude asjakohast jaotust pankade investeeritud osalejate vahel.

⁽³⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute maksevõime taastamise ja solveerimise raamistik, 6. juuni 2012, COM(2012) 280 (final).

⁽⁴⁾ Vt nt ümberkorraldamisteaiste punkt 22.

16. Alates kriisi lahvatamisest on komisjon pankadele antava abi ühtse turuga kokkusobivuse hindamisel nõudnud, et pangad jagaksid kulusid määral, mis oleks vähemalt minimaalselt proportsionaalne pankadele antud abiga, kattes kahjumi eelkõige olemasolevast kapitalist ja makstes riigi sekkumise eest sobiva suurusega tasu. Lisaks kehtestas komisjon rahaliste vahendite väljavoolu vältimiseks eeskirjad hübriid-instrumentide tagasiostmise ning kupongiintresside ja dividendide maksmise keelu kohta. Komisjon ei ole siiski eelnevalt fikseerinud kulude jagamise määrasid ega kehtestanud mingeid muid nõudeid ⁽⁵⁾.
17. Kriisi algjärgus ei läinud liikmesriigid tavaliselt kaugemale riigiabieeskirjadega sätestatud miinimumnõuetest kulude eelneva jagamise kohta, samuti ei pidanud võlausaldajad finantsstabiilsuse kaalutlustel osalema krediidiasutuste päästmisel.
18. Võlakriis tegi aga selgeks, et sellise poliitikaga ei ole võimalik tagada pikaajalist finantsstabiilsust, eelkõige liikmesriikides, kus pankade päästmise kulu nõrgendas oluliselt nende eelarvepositsiooni. Mõned liikmesriigid pidid tõepoolest minema kaugemale riigiabieeskirjadega sätestatud miinimumnõuetest ning uusi õigusakte vastu võttes kehtestama rangemad kulude eelneva jagamise nõuded. Selline areng tõi kaasa liikmesriikide erinevad lähenemisviisid kulude jagamisele: ühed piirdusid riigiabieeskirjadest tulenevate miinimumnõuetega ja teised läksid neist kaugemale, nõudes investorite ja võlausaldajate kaasamist kohustuste ja nõudeõiguste teisendamiseks. Sellised liikmesriikide vahelised erinevused lähenemisviisis kulude jagamisele on kaasa toonud pankade erinevad rahastamiskulud, mis sõltuvad kohustuste ja nõudeõiguste teisendamise tajutud tõenäosusest, mis sõltub liikmesriigi eelarve tugevusest. Erinevused kujutavad endast ohtu ühtse turu terviklikkusele ja võivad rikkuda võrdseid tingimusi, mida soovitakse riigijabikontrolli abil kaitsta.
19. Kirjeldatud arenguid silmas pidades tuleks tõsta kulude jagamise miinimumnõudeid. Enne pangale mistahes ümberkorraldusabi (rekapitaliseerimis- või langenud väärtusega varasid käsitleva meetme) andmist peaksid olema ammendunud kõik kapitali kogumise meetmed, sealhulgas allutatud laenude konverteerimine tingimusel, et austatakse põhiõigusi ja finantsstabiilsust ei seata ohtu. Kuna ümberkorraldusabi on vaja alati panga tegevuse võimaliku ebakorrekse lõpetamise vältimiseks, tuleks panga esialgselt maksevõimest olenemata järgida kõnealuseid kulude jagamise meetmeid, et abi püsiks minimaalsena. Seega peavad liikmesriigid enne pangale ümberkorraldusabi andmist tagama, et panga aktsionärid ja allutatud kapitali omanikud annaksid nõutava panuse või kehtestama vajaliku õigusraamistiku sellise panuse saamiseks.
20. Põhimõtteliselt sõltub konkurentsimoontuste piiramise meetmete kohaldamine kulude jagamise ulatusest, samuti võetakse selle juures arvesse abi saavate pankade kulude jagamise muutuvat taset terves ELis. Kui kõik muud tingimused on võrdsed, väheneb kulude tõhusamal jagamisel vajadus konkurentsimoontuste piiramise meetmete järele. Konkurentsimoontuste piiramise meetmed tuleks igal juhul üles ehitada selliselt, et turuolukord sarnaneks nii palju kui võimalik olukorrale, mis oleks saavutatud, kui abisaaja oleks turult väljunud ilma abita.

Tõhus ümberkorraldamismenetlus ja raamistiku täiendav ajakohastamine

21. Ehkki on vaja säilitada teatavad pankadele suunatud abivahendid, et tulla toime finantsturgudel jätkuvalt valitseva ebastabiilsusega, tuleks teatavaid menetlusi ja tingimusi parandada ja edasi arendada. Samuti on vaja jätkata õigusraamistiku turu arenguga kooskõlastamise protsessi, mis algas 2010. aasta juunis tagatistasu suurendamisega ⁽⁶⁾ ning jätkus 2010. aasta pikendusteatisega ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Ibid, punkt 24.

⁽⁶⁾ Vt konkurentsi peadirektoraadi 30. aprilli 2010. aasta talituste töödokument riigiabieeskirjade kohaldamise kohta riigi garantiikavade suhtes, mis käsitlevad pärast 30. juunit 2010 emiteeritavaid pankade võlakirjasid.

⁽⁷⁾ Kõnealuses teatistes on sätestatud nõue esitada ümberkorraldamiskava kõigi pankade kohta, kes saavad riigi toetust kapitali või probleemse varaga seotud meetmete näol, sõltumata abisummast.

22. 2008. aasta pangandusteatises võimaldati liikmesriikidel kehtestada päästekavasid, vältimata samas sihtotstarbeliste meetmete kasutamise võimalust. Arvestades kriisi ulatust ja usalduse kadu terves ELi finantssektoris koos muu hulgas pankadevahelise turu kokkukuivamisega, otsustas komisjon, et kiidab heaks kõik vajalikud meetmed, mida liikmesriigid on võtnud, et tagada finantssüsteemi stabiilsus, sealhulgas päästemeetmed ja rekapitalizeerimiskavad. Nii tagatistena kui ka rekapitalizeerimise käigus ja langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetena antud päästmisabi ajutise heakskiitmisega õnnestus vältida paanikat ning taastada turul usaldus.
23. Muutunud turutingimustes ei ole aga niivõrd vaja struktuurseid päästemeetmeid, mida võetakse üksnes esialgse hinnangu alusel, mis tugineb eeldusele, et peaaegu kõik pangad vajavad päästmist, ning mis lükkab ümberkorraldamiskava süvaanalüüsi edasi hilisemasse etappi. Kuigi selline lähenemisviis aitas vältida terve finantssektori pöördumatut kokkuvarisemist, lükati konkreetsete abisaajate ümberkorraldusi tihti edasi. Pankade probleemide lahendamisega hiline mine töi mõnel juhul kaasa suuremad kulud maksumaksjatele. Käesoleva teatisega kehtestatakse põhimõte, et rekapitalizeerimist ja langenud väärtusega varasid käsitlevaid meetmeid lubatakse alles siis, kui panga ümberkorraldamiskava on heaks kiidetud. Selline lähenemisviis tagab, et abi suurus on täpsemalt kindlaks määratud, et panga probleemide allikad on juba välja selgitatud ja neid lahendama asunud varases etapis ning et finantsstabiilsus on tagatud. Pankade likviidsuse tagamiseks saab jätkuvalt kasutada tagatiskavasid. Selliste kavadega võib tagada siiski vaid selliste pankade likviidsust, millel puudub pädeva järelevalveasutuse poolt määratud kapitali puudujääk ⁽⁸⁾.
24. Käesolevas teatises esitatakse muudatused, mis on vaja teha alates 1. augustist 2013 pankadele kriisiga seoses antava riigiabi ühtse turuga kokkusobivuse parameetrites. Käesoleva teatisega eelkõige
- a) asendatakse 2008. aasta pangandusteatis ning antakse suuniseid likviidsustoetuse siseturuga kokkusobivuse kriteeriumide kohta;
 - b) muudetakse ja täiendatakse rekapitalizeerimis- ja langenud väärtusega varade teatist;
 - c) täiendatakse ümberkorraldamisteatist, andes üksikasjalikumaid suuniseid aktsionäride ja allutatud võlausaldajate poolse kulude jagamise kohta;
 - d) kehtestatakse põhimõte, et rekapitalizeerimis- või varade kaitsemeetmeid ei või võtta ümberkorraldamiskava eelneva heakskiitmiseta ning pakutakse välja menetlus selliste meetmete alaliseks lubamiseks;
 - e) antakse suuniseid likvideerimisabi kokkusobivusnõuete kohta.

2. REGULEERIMISALA

25. Komisjon kohaldab käesolevas teatises ja kõigis kriisiteatistes ⁽⁹⁾ sätestatud põhimõtteid „krediidiasutuste” (edaspidi ka „pangad”) ⁽¹⁰⁾ suhtes. Krediidiasutused on omavahel tihedalt seotud, nii võib neist ühe kontrollimatu maksejõuetus äärmiselt negatiivselt mõjutada tervet finantssüsteemi. Krediidiasutuste usaldusväärsus võib kiirelt kaduda, millel võivad olla tõsised tagajärjed nende likviidsusele ja maksevõimele. Ühe keeruka asutuse probleemid võivad põhjustada finantssektori süsteemseid probleeme, millel omakorda võib olla suur negatiivne mõju majandusele tervikuna, näiteks krediidiasutuste rolli tõttu reaalmajandusele laenamisele, ning mis võib seega ohustada finantsstabiilsust.

⁽⁸⁾ „Pädev järelevalveasutus” on liikmesriigi pädev asutus, mille osalev liikmesriik on nimetanud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivile 2006/48/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) (ELT L 177, 30.6.2006, lk 1) või mille Euroopa Keskpang on nimetanud oma järelevalvevolituste raames vastavalt komisjoni ettepaneku (nõukogu määrus, millega antakse Euroopa Keskpangale konkreetsed ülesanded seoses ühtses järelevalvemehhanismis osalevates liikmesriikides registreeritud krediidiasutuste poolt usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga) artiklile 1.

⁽⁹⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ (krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine)) artikli 4 lõikes 1 määratud tähenduses.

26. Komisjon kohaldab käesolevas teatise ja vajaduse korral kõigis kriisiteatistes sätestatud põhimõtteid *mutatis mutandis* kindlustusettevõtjate suhtes direktiivi 73/239/EMÜ⁽¹⁾ artikli 6, direktiivi 2002/83/EÜ⁽²⁾ artikli 4 ja direktiivi 98/78/EÜ⁽³⁾ artikli 1 punkti b tähenduses.
27. Käesoleva teatise alusel vaadatakse läbi igasugune liikmesriigis registreeritud ja selles tegutsevatele krediidiasutustele, sealhulgas nende tütarettevõtjatele, antud abi.

3. REKAPITALISEERIMINE JA LANGENUD VÄÄRTUSEGA VARASID KÄSITLEVAD MEETMED

28. Rekapitalizeerimist ja langenuid väärtusega varasid käsitlevaid meetmeid, sealhulgas varade tagatise, võetakse tavaliselt kapitali puudujäägi katmiseks. Käesolevas teatise tähendab „kapitali puudujääk” kapitali puudujääki, mis on tuvastatud kapitaliga teostatud toiminguga, stressitestiga, varade kvaliteedi kontrolliga või samaväärse toiminguga ELi, euroala või liikmesriigi tasandil ning mille tulemuse on vajaduse korral kinnitanud pädev järelevalveasutus. Selline riiklik toetus on tavaliselt püsivat laadi ja seda ei ole lihtne tühistada.
29. Võttes arvesse selliste meetmete tegelikku pöördumatust ja nende mõju meetmeid võtva liikmesriigi eelarvele ning komisjoni kriisiaegse otsustustava valguses, võib komisjon meetmed põhimõtteliselt heaks kiita alles pärast seda, kui asjaomane liikmesriik tõendab, et kõik meetmed abi piiramiseks minimaalselt vajalikuga on maksimaalselt ära kasutatud. Sel eesmärgil kutsutakse liikmesriike üles enne ümberkorraldamiskava esitamist või selle osana esitama kapitali suurendamise kava. Kapitali suurendamise kava peaks sisaldama eelkõige panga kapitali suurendamise meetmeid ning kulude panga aktsionäride ja allutatud võlausaldajate vahel jagamise võimalikke meetmeid.
30. Kapitali suurendamise kava koos panga varade kvaliteedi põhjaliku läbivaatamise ja tulevikku suunatud kapitali adekvaatsuse hindamisega peaks liikmesriigil koos komisjoni ja pädeva järelevalveasutusega lubama täpselt kindlaks määrata panga kapitali (jääk)puudujäägi, mis tuleb katta riigiabiga. Igasugune kapitali (jääk)puudujääk, mis tuleb katta riigiabiga, nõuab ümberkorraldamiskava esitamist.
31. Ümberkorraldamisabi hõlmavat ümberkorraldamiskava (välja arvatud kapitali suurendamise ja kulude jagamise nõudeid, mis peavad sisalduma kapitali suurendamise kavas vastavalt punktidele 32 kuni 34, mis esitatakse enne ümberkorraldamiskava või selle osana) hinnatakse jätkuvalt ümberkorraldamisteatise alusel.

3.1. Kapitali puudujääk – ümberkorraldamisabist eelteatamine ja teatamine

32. Niipea kui on tuvastatud kapitali puudujääk, millega seoses tõenäoliselt esitatakse riigiabitaotlus, tuleks rakendada kõik meetmed selle puudujäägi katmisest liikmesriigile tulenevate kulude minimeerimiseks. Sel eesmärgil kutsutakse liikmesriike üles looma teatise esitamise eelsed kontaktid komisjoniga. Selliste vabatahtlike teatise esitamise eelsete kontaktide käigus pakub komisjon oma abi ümberkorraldamisabi siseturuga kokkusobivuse tagamiseks ja eelkõige seoses sellega, kuidas rakendada kulude jagamise nõudeid kooskõlas riigiabieskirjadega. Teatise esitamise eelsete kontaktide aluseks on liikmesriigi ja panga poolt koostatud kapitali hankimise kava, mille pädev järelevalveasutus on heaks kiitnud. Kavas tuleks:
- a) loetleda panga poolt võetavad kapitali suurendamise meetmed ning kulude panga aktsionäride ja allutatud võlausaldajate poolse jagamise (võimalikud) meetmed;
- b) hõlmata kaitsemeetmed, millega välditakse vahendite väljavoolu pangast, mis võib toimuda näiteks juhul, kui pank omandab osalusi teistes ettevõtetes või maksab dividende või kupongiintressi.

⁽¹⁾ Esimene nõukogu direktiiv 73/239/EMÜ, 24. juuli 1973, otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 228, 16.8.1973, lk 3).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/83/EÜ, 5. november 2002, elukindlustuse kohta (EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/78/EÜ, 27. oktoober 1998, kindlustusandjate gruppi kuuluvate kindlustusseltside täiendava järelevalve kohta (EÜT L 330, 5.12.1998, lk 1).

33. Liikmesriik peaks esitama kapitali puudujäägi kindlakstegemiseks kasutatud üksikasjaliku meetoodika ja sisendandmed, mille on kinnitanud pädev järelevalveasutus. Meetoodika tuleb esitada ärivaldkondade kaupa.
34. Pärast kapitali suurendamise kava esitamist ja panga vara kvaliteedi hindamise tulemuste ja tulevikku suunatud kapitali adekvaatsuse hinnangu arvessevõtmist peab liikmesriik kindlaks määrama riigiabist kaetava kapitali (jääk)puudujäägi. Komisjon pakub liikmesriigile võimalust arutada ümberkorraldamiskava enne sellest teatamist. Pärast ümberkorraldamiskava asjus kokkuleppele jõudmist võib liikmesriik esitada selle kohta ametliku teatise. Komisjon annab kõigiks rekapitalizeerimisena ja langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetena antavaks ümberkorraldamisabiks loa alles pärast ümberkorraldamiskava asjus kokkuleppele jõudmist.

3.1.1. Panga kapitali suurendamise meetmed

35. Pädeva järelevalveasutuse kinnitatud kapitali suurendamise kavas peaks abisaaja kindlaks määrama ja nii suures ulatuses kui võimalik (ilma et see ohustaks panga elujõulisust) ellu viima kõik kapitali suurendamise meetmed, mida on võimalik rakendada. Sellised meetmed peaksid hõlmama eelkõige järgmist:
- a) märkimisõiguste emissioonid;
 - b) allutatud võlainstrumentide vabatahtlik ümberkujundamine omakapitaliks riskiga seonduvate stiimulite alusel;
 - c) kohustuste juhtimise toimingud, mis peaksid põhimõtteliselt olema saajaprotsendiliselt kapitali tootvad, kui kapitali puudujääki ei ole võimalik täielikult ületada, mistõttu on vaja riigiabi;
 - d) vara ja portfelli müük kapitali suurendamiseks;
 - e) portfelli väärtpaperistamine, et teenida kapitali kõrvaltegevusega;
 - f) kasumi jaotamata jätmine;
 - g) muud meetmed, mis vähendavad kapitalivajadust.
36. Kui väljaselgitatud meetmed on kapitali suurendamise kavas esitatud kui meetmed, mida ei ole võimalik rakendada kuue kuu jooksul alates kõnealuse kava esitamisest, konsulteerib komisjon pädeva järelevalveasutusega, et hinnata, kas neid kavandatud meetmeid tuleks pidada kapitali suurendamise meetmeteks.
37. Pankade juhatusel peaks olema stiimul ulatuslikeks ümberkorraldusteks majanduslikult soodsal ajal, mis läbi minimeeritaks vajadust riigiabi järele. Seega, kui riigiabi kasutamist oleks olnud võimalik realistlikult vältida asjakohaste ja õigeaegsete juhtimismeetmetega, peaks iga pank, kes vajab oma tegevuse ümberkorraldamiseks või nõuetekohaseks lõpetamiseks riigiabi, oma tegevjuhi ning vajaduse korral ka teised juhatuse liikmed üldjuhul välja vahetama.
38. Samadel põhjustel peaksid need pangad kohaldama rangeid juhatuse liikmete tasu käsitlevaid eeskirju. See nõuab juhtivtöötajate tasude ülemmäärade kehtestamist ja töötasu kombineerimist stiimulitega, millega tagada, et pank rakendab oma ümberkorraldamiskava ettevõtte jätkusuutlike ja pikaajaliste eesmärkide nimel. Seega peaks iga rekapitalizeerimisena või langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetena riigiabi saav pank piirama kogu palgafondi, mis töötajatele, sealhulgas juhatuse liikmetele ja kõrgemale juhtkonnale välja makstakse, mõistliku tasemeni. Kogu tasu ülemmäär peaks hõlmama kõiki võimalikke kindlaksmääratud ja muutuvaid komponente ja pensione, olles kooskõlas ELi kapitalinõuete direktiivi (CRD IV) artiklitega 93 ja 94⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/87/EÜ, milles käsitletakse finantskonglomeraati kuuluvate krediitiasutuste, kindlustusseltside ja investeerimisühingute täiendavat järelevalvet (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

Iga sellise isiku töötasu kokku ei tohi seetõttu ületada 15 keskmist töötasu liikmesriigis, kus abisaaja on registreeritud⁽¹⁵⁾ ega abi saava panga töötajate kümmet keskmist töötasu.

Tasu ülemmäär peab kehtima ümberkorraldamisperioodi lõpuni või kuni pank on riigiabi tagasi maksnud, olenevalt sellest, kumb on varasem.

39. Ükski rekapiitalseerimisena või langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetena riigiabi saav pank ei tohiks põhimõtteliselt maksta lahkumishüvitiisi, mis ületavad õigusaktide või lepinguga nõutud taset.

3.1.2. Kulude jagamine aktsionäride ja allutatud võlausaldajatega

40. Riigiabi võib tekitada moraalset ohtu ja kahjustada turudistsipliini. Moraalse ohu vähendamiseks tuleks abi anda üksnes tingimustel, mis hõlmavad nõuetekohast kulude jagamist olemasolevate investoritega.
41. Nõuetekohane kulude jagamine hõlmab tavaliselt pärast kahjude katmist omakapitaliga hübriidkapitali omanike ja allutatud võlakirjade omanike panust. Hübriidkapitali ja allutatud võlakirjade omanikud peavad aitama nii palju kui võimalik vähendada kapitali puudujääki. Sellist toetust võib anda kas instrumentide põhisumma ümberkujundamisena esimese taseme põhiomavahenditeks⁽¹⁶⁾ või selle allahindamisena. Igal juhul tuleb õigusaktidega lubatud ulatuses vältida abisaaja kapitali väljavoolu selliste varade omanikele.
42. Komisjon ei nõua riigiabieeskirjadest tuleneva kulude jagamise kohustusliku komponendina kõrgema nõudeõiguse järguga võlainstrumentide (eelkõige kindlustatud hoiuste, kindlustamata hoiuste, võlakirjade ja kõigi muude kõrgema nõudeõiguse järguga võlainstrumentide) omanike panust, ei ümberkujundamisena kapitaliks ega allahindamisena.
43. Kui tuvastatud kapitalipuudujäägiga panga kapitali suhtarv ei lange alla ELi õigusaktidega nõutavat miinimumi, peaks pank tavaliselt suutma kapitalipositsiooni ise taastada, kasutades selleks eelkõige punktis 35 sätestatud kapitali suurendamise meetmeid. Kui pädeva järelevalveasutuse või solveerimisasutuse kinnitusel puuduvad puudujäägi ületamiseks muud võimalused, sealhulgas mis tahes muud järelevalvemeetmed, näiteks varajase sekkumise meetmed või muud parandusmeetmed, tuleb allutatud võlg põhimõtteliselt enne riigiabi andmist konverteerida omakapitaliks.
44. Juhul kui pank ei täida enam õigusaktidest tulenevaid minimaalseid kapitalinõudeid, tuleks allutatud võlg põhimõtteliselt enne riigiabi andmist konverteerida või alla hinnata. Riigiabi ei tohi anda enne omakapitali, hübriidkapitali ja allutatud võla täielikku suunamist kõigi võimalike kahjude tasakaalustamisse.
45. Punktide 43 ja 44 nõuetest võib teha erandi juhul, kui selliste meetmete rakendamine ohustaks finantsstabiilsust või tooks kaasa ebaproportsionaalsed tulemused. Selline erand võiks hõlmata juhtumeid, kus saadav abisumma on panga riskiga kaalutud varadega võrreldes väike ning kapitali puudujääki on oluliselt vähendatud, võttes eelkõige kapitali suurendamise meetmed vastavalt punktile 35. Ebaproportsionaalseid tulemusi või ohtu finantsstabiilsusele võiks vähendada ka kapitali puudujäägi lahendamise meetmete järjekorra muutmisega.
46. Punktide 43 ja 44 rakendamisel tuleks jälgida võlausaldajate olukorra halvendamise vältimise põhimõtet⁽¹⁷⁾. Nii ei tohiks allutatud võlausaldajad saada majanduslikus mõttes vähem kui nende instrumentide väärtus siis, kui riigiabi ei oleks antud.

⁽¹⁵⁾ Avaldatud OECD veebisaidil rubriigis *Average Annual Wages in constant prices for the last available year* <http://stats.oecd.org/Index.aspx>

⁽¹⁶⁾ Nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta) (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1) artiklis 26.

⁽¹⁷⁾ Seda on võimalik saavutada näiteks valdusettevõtte loomise kaudu. Panga omandiõigus kantaks valdusettevõtte varade poolele, samas kui panga riigiabieline omakapital, hübriidinstrumentid ja allutatud võlg kujutaksid endast valdusettevõtte kohustuste poolt, kusjuures nõudeõiguste struktuur jääks samaks kui enne riigiabi andmist.

3.1.3. Ümberkorraldamisotsuse eelse vahendite väljavoolu vältimine

47. Selleks et piirata abi minimaalselt vajalikuga, tuleb vahendite väljavoolu vältida võimalikult varases etapis. Seetõttu on komisjon seisukohal, et pank oleks pidanud võtma kõik tema vahendite säilitamiseks vajalikud meetmed alates ajast, mil pank sai või oleks pidanud saada kapitalivajadustest teada. Alates sellest hetkest asutused, kes on tuvastanud või oleks pidanud tuvastama kapitalivajaduse,
- a) ei tohi maksta dividende aktsiatelt ega kupongiintressi hübriidkapitaliinstrumentidelt (ega teistelt instrumentidelt, mille puhul toimuvad valikulised kupongimaksed);
 - b) ei tohi tagasi osta oma aktsiaid ega võtta tagasi hübriidkapitaliinstrumente ümberkorraldamisperioodi jooksul komisjoni eelneva loata;
 - c) ei tohi hübriidkapitaliinstrumente tagasi osta, välja arvatud juhul, kui selline meede või see meede koos teiste meetmetega, võimaldab asutusel täielikult katta oma kapitalipuudujäägi ning see toimub piisavalt lähedal turu tasemele⁽¹⁸⁾ ja hinnaga mitte enam kui 10 % üle turuhinna. Komisjon peab kõik tagasiostud eelnevalt heaks kiitma;
 - d) ei tohi teha komisjoni eelneva loata ühtki kapitali haldamise tehingut;
 - e) ei tohi järgida agressiivseid kaubandustavasid;
 - f) ei tohi omandada osalust üheski ettevõttes, olgu siis tegu vara või aktsiate ülekandmisega. See nõue ei hõlma järgmist: i) ülevõtmised, mis leiavad aset tavapärase pangandustegevuse käigus raskustes olevatele ettevõtetele suunatud olemasolevate nõuete haldamisel; ii) osaluse omandamine ettevõtetes tingimusel, et tasutav ostuhind on väiksem kui 0,01 % asutuse sel hetkel viimati teadaolevast bilansimahust ja et kõikide selliste omandamiste eest makstav kumulatiivne ostuhind alates sellest hetkest kuni ümberkorraldamisperioodi lõpuni on väiksem kui 0,025 % sel hetkel viimati teadaolevast bilansimahust; iii) äriühingu omandamine, olles saanud komisjoni heakskiidu, kui see on erandlike asjaolude korral vajalik finantsstabiilsuse taastamiseks või tõhusa konkurentsi tagamiseks;
 - g) peavad hoiduma riigi toetusele viitavast reklaamist ja agressiivsest äristrateegiast, mida nad liikmesriigipoolse toetuse puudumisel ei kasutaks.
48. Kui ajal, mil panga vajadus täiendava kapitali järele oleks pidanud olema hästijuhitud ettevõttele teada, võtab pank meetmeid, mis ei ole kooskõlas punktis 47 loetletud nõuetega, lisab komisjon konkurentsimoonutuste piiramiseks nõutavate meetmete kindlaksmääramiseks abisummale vahendite väljavooluga võrdse summa, kuna abi piirdumine minimaalselt vajalikuga peab olema tagatud.

3.1.4. Kapitali jääkpuudujäägi katmine ümberkorraldamisabiga

49. Kui pärast kapitali suurendamise ja kulude jagamise meetmete rakendamist esineb endiselt kapitali puudujääk, võib selle põhimõtteliselt katta riikliku rekapiitalseerimisega, langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetega või neid kaht ühitades. Et selline abi oleks siseturuga kokkusobiv, tuleb komisjonile esitada ümberkorraldamiskava, mis peab olema kooskõlas kriisiteatiste vastavate osadega.

3.2. Rekapitalseerimisena ja langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmetena antav päästmisabi

50. Kui komisjon alustab käesolevas teatises esitatud põhimõtete kohaldamist, peab liikmesriik komisjonile ümberkorraldamiskavast teatama ning enne rekapiitalseerimist või langenud väärtusega varaga seotud meetmete võtmist taotlema riigiabi heakskiitmist. Komisjon võib selliseid meetmeid siiski erandkorras ajutiselt lubada päästmisabina enne ümberkorraldamiskava heakskiitmist, kui need meetmed on vajalikud finantsstabiilsuse säilitamiseks. Kui liikmesriik tugineb sellisele finantsstabiilsuse klauslile, palub

⁽¹⁸⁾ Näiteks kui tagasiost toimub protsendipunktides kahekohalise allahindlusega turuhinna nominaalväärtusest (või turu puudumise korral prognoositud turuhinnaga), et teenida kasumit või kui tagasiost moodustab osa vahetusest, mille abil krediitiasutus saab kõrgema kvaliteediga kapitali, millega vähendada puudujääki.

komisjon pädeval järelevalveasutusel teostada eelanalüüsi, mis kinnitaks, et eksisteerib praegune (mitte tulevane) kapitali puudujääk, mis sunniks järelevalveasutust viivitamata tühistama asutuse panganduslitsentsi, kui kõnealuseid meetmeid ei võetaks. Lisaks tuleb sellise analüüsi puhul tõendada, et erakorralist ohtu finantsstabiilsusele ei ole võimalik vältida erakapitali abil piisavalt lühikese aja jooksul või mõne muu konkurentsi vähem moonutava ajutise meetmega, näiteks riigi tagatisega.

51. Komisjonile tuleb teatada mis tahes punkti 50 kohasest päästmismeetmest. Selleks, et komisjon meetme ajutiselt heaks kiidaks, peab see vastama eeskirjadele, mis reguleerivad tasusid ja selliste meetmete kulude jagamist, mis on sätestatud rekapiitalseerimisteatises, 2011. aasta pikendusteatises ja vajaduse korral langenud väärtusega varade teatises.
52. Lisaks ei tohi rekapiitalseerimise ja langenud väärtusega varasid käsitlevate meetmete vormis päästmisabi takistada käesolevas teatises sätestatud kulude jagamise nõudeid. Seega tuleb kas nõutavaid kulude jagamise meetmeid rakendada päästmisabi osana või tuleb rekapiitalseerimine ja langenud väärtusega varasid käsitlevad meetmed üles ehitada viisil, mis võimaldab rakendada kulude jagamise meetmeid tagantjärele. Sellise tagantjärele rakendamise võib saavutada näiteks omakapitali rekapiitalseerimisega vormis, mis on olemasolevatest kapitali- ja allutatud võlainstrumentidest kõrgema nõudeõiguse järguga, olles samal ajal kooskõlas kehtiva regulatiivse ja järelevalveraamistikuga.
53. Pärast päästmisabi heakskiitmist peab liikmesriik vastavalt ümberkorraldamisteatisele esitama ümberkorraldamiskava kahe kuu jooksul alates abi ajutise heakskiitmise otsusest. Ümberkorralduskava hinnatakse ümberkorraldamisteatise alusel, võttes arvesse käesolevas teatises kirjeldatud kulude jagamise põhimõtteid.

3. Väikeste krediitiasutuste rekapiitalseerimis- ja ümberkorraldamiskavad

54. Väikestele pankadele antav abi mõjutab konkurentsi tavaliselt vähem kui suurematele pankade antav abi. Sel põhjusel ning proportsionaalse haldamise tagamiseks on asjakohane võimaldada väikeste pankade puhul lihtsamat menetlust, tagades samas konkurentsimoonutuste minimeerimise. Seetõttu on komisjon valmis lubama väikeste pankade rekapiitalseerimis- ja ümberkorraldamiskavasid juhul, kui need on konkreetselt piiritletud ning piirduvad kuue kuuga, ja tingimusel, et nende puhul lähtutakse kriisiteatistes sätestatud põhimõtetest, eelkõige käesolevas teatises sätestatud kulude jagamise nõuetest. Lisaks peab selliste kavade rakendamine piirduma pankadega, mille kogubilans ei ületa 100 miljonit eurot. Kavade abi saavate pankade bilansside summa ei tohi ületada 1,5 % pankade koguvarest asjaomase liikmesriigi siseturul.
55. Selleks et kontrollida, kas kava saavutab oma eesmärgi ning seda rakendatakse nõuetekohaselt, hindab komisjon iga kava. Selleks peab liikmesriik esitama aruande abikava kasutamise kohta kuue kuu möödudes pärast abikava heakskiitmist.

4. TAGATISED JA LIKVIIDSUSTOETUS VÄLJASPOOL LIKVIIDSUSE ANDMIST KESKPANGA POOLT

56. Likviidsustoetus ning kohustuste tagatiseid stabiliseerivad panga bilansi kohustuste poolt ajutiselt. Seetõttu, erinevalt rekapiitalseerimisest ja langenud väärtusega varadega seotud meetmetest, millele peab enne abi andmist põhimõtteliselt eelnema ümberkorraldamiskavast teatamine asjaomase liikmesriigi poolt ja komisjoni heakskiit, võib komisjon nõustuda sellega, et liikmesriigid teatavad antavatest tagatistest ja likviidsustoetusest pärast ajutist heakskiitmist päästmisabina enne ümberkorralduskava heakskiitmist.
57. Tagatistest ja likviidsustoetusest võib teatada komisjonile eraldi; lisaks võib komisjon lubada ka abikavasid, millega võetakse likviidsusmeetmeid maksimaalselt kuni kuueks kuuks.
58. Sellised kavad peavad piirduma pankadega, millel ei ole kapitali puudujääki. Kui kapitalipuudujäägiga pank vajab hädasti likviidsust, tuleb komisjonile esitada eraldi teatis⁽¹⁹⁾. Sellisel juhul kohaldab komisjon punktides 32-34 kirjeldatud menetlust *mutatis mutandis*, sh ümberkorraldamis- või tegevuse lõpetamise kava nõuet, välja arvatud juhul, kui abi kahe kuu jooksul tagasi makstakse.

⁽¹⁹⁾ Pangad, kes on käesoleva teatise jõustumise kuupäeva seisuga heakskiidetud päästmisabi juba saanud, kuid ei ole veel saanud ümberkorraldusabi lõplikku heakskiitu, võivad saada toetust likviidsuskava alusel ilma eraldi teatamiseta.

59. Selleks et komisjon tagatiseid ja likviidsustoetuse heaks kiidaks, peavad need vastama järgmistele nõuetele:
- a) tagatise võib anda üksnes krediidasutuste uutele kõrgema nõudeõiguse järguga võlainstrumentidele (allutatud võlainstrumendid on välistatud);
 - b) tagatise võib anda üksnes võlainstrumentidele, mille tagasimaksmise tähtaeg on kolm kuud kuni viis aastat (või tagatud võlakirjade puhul maksimaalselt seitse aastat). Tagatiseid tähtajaga üle kolme aasta peavad piirduma kolmandikuga pangale antud kehtivatest tagatistest, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
 - c) riigi antud tagatiste minimaalne tulu peab olema kooskõlas 2011. aasta pikendusteatises esitatud valemiga;
 - d) komisjonile tuleb kahe kuu jooksul esitada ümberkorraldamiskava kõigi krediidasutuse antud uute või uuendatud kohustuste tagatiste kohta, mille puhul kõik täitmata tagatud kohustused (sealhulgas enne kõnealuse otsuse kuupäeva antud tagatiseid) ületavad uue tagatise andmise ajal nii 5 % kõigist kohustustest kui ka 500 miljonit eurot;
 - e) iga krediidasutuse kohta, mille puhul võetakse tagatis kasutusele, tuleb esitada kahe kuu jooksul pärast tagatise kasutuselevõttu eraldi ümberkorraldamis- või tegevuse lõpetamise kava;
 - f) tagatiste ja likviidsustoetuse saajad peavad hoiduma riigi toetusele viitavast reklaamist ja agressiivsest äristrateegiast, mida nad liikmesriigipoolse toetuse puudumisel ei kasutaks.
60. Tagatis- ja likviidsuse toetamise kavade puhul peavad olema täidetud järgmised täiendavad kriteeriumid:
- a) kavad peavad piirduma pankadega, millel ei ole kapitali puudujääki, mida on kinnitanud pädev järelevalveasutus vastavalt punktile 28;
 - b) tagatiseid, mille tähtaeg on üle kolme aasta, peavad piirduma kolmandikuga kõigist pangale antud tagatistest;
 - c) liikmesriigid peavad esitama komisjonile iga kolme kuu järel aruande järgmise kohta: i) kava toimimine, ii) tagatud võlainstrumentide emiteerimine ja iii) tegelikult sissenõutud tasud;
 - d) liikmesriigid peavad kava toimumist käsitlevaid aruandeid täiendama kättesaadava ajakohastatud teabega olemasolevate võrreldavate tagamata võlakirjade emissioonide kulude (iseloome, maht, reiting, vääring) kohta.
61. Erandjuhtudel võib heaks kiita ka Euroopa Investeeringupanga riskide katmise tagatise pankadele, et taastada reaalmajandusele laenamist riikides, kus laenuvõtmise tingimused on ELi keskmisega võrreldes äärmiselt halvad. Selliste meetmete hindamisel uurib komisjon eelkõige seda, kas need ei anna põhjendamatu eelist, mis võib näiteks aidata arendada nende pankade muid ärivaldkondi. Sellised tagatiseid võivad hõlmata üksnes kuni seitsme aasta pikkust perioodi. Kui komisjon on sellised tagatiseid heaks kiitnud, ei too need pangale kaasa kohustust esitada ümberkorralduskava.
- 5. LIKVIIDSUSE ANDMINE KESKPANGA POOLT NING HOIUSTE TAGAMISE SKEEMIDE JA SOLVEERIMISFONDIDE SEKKUMINE**
62. Riigiabieeskirju ei kohaldata keskpanga tavalise rahapoliitika seotud tegevuse suhtes, nagu avaturutehingud ja püsivõimalused. Konkreetsele krediidasutusele antav spetsiaalne toetus (mida nimetatakse tavaliselt „erakorraliseks likviidsusabiks“) võib kujutada endast abi, välja arvatud juhul, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused ⁽²⁰⁾:

⁽²⁰⁾ Sellisel juhul hinnatakse meetmeid hiljem ümberkorralduskava osana.

- a) krediidasutus on erakorraliselt antava likviidsustoetuse (mis ei kuulu suurema abipaketi hulka) andmise ajal ajutiselt ebalikviidne, kuid maksevõimeline;
 - b) kogu abivahendile on antud tagatis, mille väärtus on asjakohaselt alla hinnatud vastavalt selle kvaliteedile ja turuväärtusele;
 - c) keskpank nõuab abisaajalt eriti kõrget intressimäära;
 - d) keskpank võtab meetme omal algatusel ja sellel puudub riiklik edasigarantii.
63. Hoiuste tagamise fondide sekkumised hoiuste hüvitamiseks vastavalt liikmesriikide kohustustele, mis tulenevad direktiivist 94/19/EÜ hoiuste tagamise skeemide kohta⁽²¹⁾, ei kujuta endast riigiabi⁽²²⁾. Samade või sarnaste fondide kasutamine krediidasutuste ümberkorraldamisele kaasaaitamiseks võib siiski kujutada endast riigiabi. Kuigi kõnealused vahendid võivad pärineda erasektorist, võivad nad endast kujutada riigiabi niivõrd, kui need kuuluvad riigi kontrolli alla ja otsus rahaliste vahendite kasutamise kohta on seostatav riigiga⁽²³⁾. Komisjon hindab selliste sekkumistena antava riigiabi kokkusobivust siseturuga käesoleva teatise alusel.
64. Solveerimisfondi sekkumisena antavat riigiabi hinnatakse vastavalt käesolevale teatisele, et hinnata selle kokkusobivust siseturuga.

6. LIKVIDEERIMISABIGA SEONDUVAD ERIKAALUTLUSED

6.1. Üldpõhimõtted

65. Liikmesriigid peaksid elujõuetute osalejate turult lahkumist toetama ning võimaldama seda finantsstabiilsuse säilitamise huvides teha nõuetekohaselt. Raskustes oleva krediidasutuse nõuetekohast likvideerimist tuleks alati kaaluda juhul, kui asutus ei suuda jätkusuutlikult taastada pikaajalist elujõulisust.
66. Komisjon tunnistab, et krediidasutuste eripärade tõttu ja kui puuduvad mehhanismid, mis võimaldaksid neid solveerida finantsstabiilsust ohustamata, ei pruugi olla mõistlik likvideerida krediidasutust tavapärase maksejõuetusmenetluse raames. Sel põhjusel võib riiklikud meetmed, millega toetatakse makseraskustes krediidasutuste likvideerimist, lugeda siseturuga kokkusobivaks abiks tingimusel, et punktis 44 nimetatud nõue on täidetud.
67. Nõuetekohase likvideerimise eesmärgiks peab olema raskustes oleva krediidasutuse tegevuse lõpetamine piiratud ajavahemiku jooksul. See eesmärk eeldab, et ei tohi alustada ühegi uute klientidega seotud tegevusega. See ei takista siiski olemasolevate tegevuste teostamist, kui see vähendab likvideerimiskulusid. Lisaks peab likvideerimise eesmärgiks olema müüa võimalikult palju ettevõtte osasid või varasid enampakkumisel. Nõuetekohase likvideerimismenetluse nõudeks on, et igasugune vara müügist saadav tulu aitaks katta likvideerimiskulusid.
68. Liikmesriigid võivad valida raskustes olevate krediidasutuste likvideerimiseks erinevaid vahendeid. Kõik likvideerimise toetamiseks rakendatavad riigibimeetmed peavad vastama punktides 69-82 toodud põhimõtetele.

6.2. Likvideerimisabi lubamise tingimused

69. Liikmesriigid peavad esitama krediidasutuse nõuetekohase likvideerimise kava.
70. Komisjon hindab selliste rakendatavate abimeetmete kokkusobivust siseturuga, mille eesmärk on krediidasutuste solveerimine *mutatis mutandis* ümberkorraldamisteatise jagudes 2, 3 ja 4 ümberkorraldamisabi kohta sätestatud juhtnõõridest lähtuvalt.

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/19/EÜ hoiuste tagamise skeemide kohta (EÜT L 135, 31.5.1994, lk 5).

⁽²²⁾ Vt analoogia põhjal kohtuasi T-351/02: Deutsche Bahn vs. komisjon, EKL 2006, lk II-1047 ning kohtuasi C-460/07: Puffer, EKL 2009, lk I-3251, punkt 70.

⁽²³⁾ Vt *Danish winding-up scheme* (ELT C 312, 17.11.2010, lk 5.)

71. Nõuetekohase likvideerimise eripärade tõttu tuleb lähtuda punktides 72–78 esitatud kaalutlustest.

6.2.1. *Likvideerimiskulude piiramine*

72. Liikmesriigid peaksid tõestama, et abi võimaldab krediidasutuse tõhusalt ja nõuetekohaselt likvideerida, piirdudes abiga, mida on minimaalselt vaja panga tegevuse jätkamiseks likvideerimise ajal, arvestades taotletavat eesmärki ja täites käesolevast teatisest tulenevaid kulude jagamise nõudeid.

6.2.2. *Konkurentsimoонutuste piiramine*

73. Konkurentsi põhjendamatu kahjustamise vältimiseks ei tohiks tegevuse lõpetamise etapp kesta kauem kui lõpetamiseks ilmtingimata vajalik.

74. Seni, kuni abi saav krediidasutus tegevust jätkab, ei tohi see turul aktiivselt konkureerida ega alustada tegevust uutes ärivaldkondades. Panga tegevus peab põhimõtteliselt piirduma olemasolevate klientidega piirduva tegevuse jätkamise ja lõpule viimisega. Olemasolevate klientidega seonduv uus tegevus peab piirduma olemasolevate lepingute tingimuste muutmise ja olemasolevate laenude ümberkorraldamisega, tingimusel et need muutused suurendavad vastava vara nüüdispuhasväärtust.

75. Likvideeritava krediidasutuse hinnapoliitika tuleb kujundada selliseks, et see innustaks kliente leidma atraktiivsemaid alternatiive.

76. Kui vajalik on tegevusluba, näiteks panga järelejäänud osade või ajutise asutuse jaoks, mille loomise ainus eesmärk on krediidasutuse nõuetekohane likvideerimine (sildpank), peaks see piirduma vaid likvideerimiseks vajaliku tegevusega. Pädev järelevalveasutus peaks pangandustegevusloa tühistama niipea kui võimalik.

6.2.3. *Kulude jagamine*

77. Nõuetekohase likvideerimisega seoses tuleb tähelepanu pöörata moraalse ohu minimeerimisele, vältides eelkõige täiendava abi andmist aktsionäridele ja allutatud võlakirjade omanikele. Seetõttu ei tohi aktsionäride ja allutatud võlakirjade omanike nõudeid edasi suunata jätkatavasse majandustegevusse.

78. Punkte 3.1.2 ja 3.1.3 tuleb täita *mutatis mutandis*.

6.3. Krediidasutuse müük nõuetekohase likvideerimise menetluse ajal

79. Krediidasutuse müük nõuetekohase likvideerimise menetluse ajal võib hõlmata riigiabi andmist ostjale, välja arvatud juhul, kui müük korraldatakse avatud ja tingimusteta pakkumismenetluse raames ning vara müüakse kõrgeima pakkumise tegijale. Sellise pakkumismenetluse raames tuleks vajaduse korral lubada asutuse osade müüki erinevatele pakkujatele.

80. Et teha kindlaks, kas krediidasutuse või selle osade ostja saab riigiabi, uurib komisjon, kas:

- a) müügiprotsess on avatud, tingimusteta ja mittediskrimineeriv;
- b) müük toimub turutingimustel;
- c) krediidasutus või valitsus (sõltuvalt sellest, kes on müüja) taotleb müüdavate varade ja kohustuste eest võimalikult suurt hinda.

81. Kui komisjon leiab, et ostja saab abi, hindab komisjon selle abi kokkusobivust siseturuga eraldi.

82. Kui abi antakse müüdavale majandustegevusele (mitte selle majandustegevuse ostjale), hinnatakse sellise abi kokkusobivust siseturuga käesoleva teatise põhjal eraldi. Kui likvideerimismenetlus hõlmab sellise majandusüksuse müüki, kellel on märkimisväärne turuosa, hindab komisjon vajadust meetmete järele, millega piirata kõnealusele majandusüksusele antud abiga põhjustatud konkurentsimoонutusi, ja kontrollib müügist tulenevat üksuse elujõulisust. Elujõulisuse hindamisel võtab komisjon piisavalt arvesse ostja suurust ja tugevust võrreldes omandatava üksuse suuruse ja tugevusega.

6.4. Nõuetekohase likvideerimise kavade lubamise tingimused

83. Raskustes olevate krediidasutuste probleemidega tegelemise korra rakendamine liikmesriikide poolt võib hõlmata võimalust anda abi, et tagada raskustes olevate krediidasutuste nõuetekohane likvideerimine, piirates seejuures negatiivset ülekanduvat mõju sektorile ja majandusele tervikuna.
84. Komisjon leiab, et piiratud suurusega krediidasutuste likvideerimise abikavasid⁽²⁴⁾ võib heaks kiita tingimusel, et need on hästi kavandatud, et tagada punktis 44 sätestatud aktsionäride ja allutatud võlakirjade omanike poolse kulude jagamise nõude täitmine ning moraalse ohu ja muude konkurentsi-probleemide välistamine.
85. Selliste kavade kokkusobivust siseturuga hinnatakse 3. jaos sätestatud tingimuste alusel. Teatades kavast komisjonile, peavad liikmesriigid seega esitama üksikasjaliku teabe protsessi kohta ja abi saavate asutuste heaks tehtavate sekkumiste tingimused.
86. Kuna konkurentsi moonutamise määr võib sõltuda abi saava asutuse iseloomust ja tema turupositsioonist, võib olla vaja eraldi hinnangut selle tagamiseks, et protsess ei tooks kaasa põhjendamatuid konkrentsimoonutusi. Kui heakskiidetud kava kohased abimeetmed on suunatud krediidasutustele, kelle koguvara suurus ületab 3 miljardit eurot, tuleb nende heakskiitmiseks teatada neist eraldi.

6.5. Seire

87. Liikmesriigid peavad esitama vähemalt igal aastal korrapäraselt aruandeid jao 6.4 kohaselt heaks kiidetud kava toimimise kohta. Neis aruannetes tuleb esitada teave ka kõigi jao 6.4 kohaselt likvideeritavate krediidasutuste kohta.
88. Selleks et komisjonil oleks võimalik jälgida nõuetekohase likvideerimise protsessi edusamme ja selle mõju konkrentsile, peavad liikmesriigid esitama korrapäraseid aruandeid (vähemalt kord aastas) iga likvideeritava panga likvideerimisprotsessi kulgemise kohta ja lõpparuande pärast likvideerimisprotsessi lõppemist. Teatavatel juhtudel võib ametisse nimetada järelevalve eest vastutava usaldusisiku, võõrandamise eest vastutava usaldusisiku või mõlemad, et tagada abi lubamise tingimuste ja kohustuste täitmine.

7. KOHALDAMISKUUPÄEV JA KEHTIVUS

89. Komisjon kohaldab käesolevas teatises sätestatud põhimõtteid alates 1. augustist 2013.
90. Teatised, mis komisjon registreerib enne 1. augustit 2013, vaadatakse läbi teatiste esitamise ajal kehtivate kriteeriumide alusel.
91. Komisjon uurib iga tema loata antud ning seetõttu aluslepingu artikli 108 lõikega 3 vastuolus oleva abi kokkusobivust siseturuga käesoleva teatise alusel, kui osa sellest abist või kogu abi on antud pärast teatise avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
92. Kõikidel muudel juhtudel uurib ta kokkusobivust siseturuga abi andmise ajal kehtivate kriisiteatiste alusel.
93. Komisjon vaatab käesoleva teatise vajaduse korral läbi, eelkõige selleks, et võtta arvesse turutingimuste või õiguskeskkonna muutusi, mis võivad mõjutada tema kehtestatavaid eeskirju.
94. 2008. aasta pangandusteatis tühistatakse alates 31. juulist 2013.
95. Langenud väärtusega varade teatise punkt 47 ja V lisa tühistatakse.
96. Ümberkorraldamisteatist muudetakse järgmiselt:

punkti 4 esimene lause asendatakse järgmisega: „Juhul kui finantsasutus on saanud riigiabi, peaks liikmesriik esitama ümberkorraldamiskava, et kinnitada panga pikaajalist elujõulisust ka ilma riigi toetuseta või aidata pangal selleni jõuda.”

⁽²⁴⁾ Vt nt N 407/10, *Danish winding-up scheme* (ELT C 312, 17.11.2010, lk 7).

Punktiga 4 seonduv joonealune märkus 4 tühistatakse.

Punkti 7 kolmas taane asendatakse järgmisega: „Komisjon kavatseb finantssektori üldist olukorda silmas pidades kohaldada liikmesriikide ja abisaavate pankade suhtes kulude asjakohase jagamise põhimõtet.”

Punkt 8 tühistatakse.

Punktiga 21 seonduva joonealuse märkuse 1 esimene lause asendatakse järgmisega: „Vt 2013. aasta pangandusteatis 6. jagu.”

Punkt 25 asendatakse järgmisega: „Kui enne ümberkorraldamiskava heakskiitmist on finantsstabiilsuse säilitamise eesmärgil erandkorras loobunud kulude eelneva asjakohase jagamise nõudest, tuleb see hüvitada ümberkorraldamise hilisemas etapis tehtava täiendava panusega, näiteks tagastusklausli ja/või konkurentsimoonutusi piiravaid lisameetmeid hõlmava ulatuslikuma ümberkorraldamise vormis.”
